

TÖRDÉRKERT

- Viháncol, nótázik, mőkázik!

Kalendárium

- Télutó

Mese

- Erdei farsang

Zöld Mozaik

- A Körös-Maros Nemzeti Park

Tudod-e?

- A vidra

Ügyeskedj!

- Rejtvények, fejtörők

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

FEBRUÁR (FEBRUARIUS) - TÉLUTÓ - BÖJTELŐ HAVA - JÉGBONTÓ HAVA

A hónapok neve latin eredetű. Római hagyomány szerint a hónapoknak állítólag Romulus király adott első ízben nevet. Az első római naptár a mezei munkák szempontjából fontos tíz hónapot vehette figyelembe. Az i.e. 700 körül beiktatott naptárreform idején vált a részévé a fennmaradó téli holtidő az új tizenkét hónapos holdnaptárnak.

A klasszikus szerzők szerint az év második hónapjának latin neve a februm, „tisztulás” szóból eredhet, mivel a február a decemberi és a januári vigasságokra következő testi-lelki megtisztulás (purgálás) idejének számított. A februári hónaphoz számos esemény: születés, halálozás, nemzeti ünnepek, emléknapok, világnapok kapcsolódnak.

Február 2. - Gyertyaszentelő Boldogasszony napja A régi rómaiaknál tavaszkezdő nap volt. Nagy ünnepeket (úgynevezett lupercaliát) rendeztek, fáklyás-gyertyás körmenettel indultak el a Plútó istentől elrabolt gabonaistennő, Ceres keresésére. A keresztény egyház azután gyertyaszentelő ünneppé nevezte át ezt az ünnepet. A szentelt gyertya (ami Krisztus jelképe) pedig az egészség- és szerencsevarázsló eszközzé vált. Úgy tartották, a gyertya megvédi a csecsemőket, a betegeket és a halottakat a gonosz szellemektől.

Február 14. - Bálint napja, azaz Valentin napja A Valentin-napi szokások az ősi pogány templomáldási ceremóniákból alakultak ki. 496-ban Gelasius pápa rendelte el, hogy Szent Valentin napját február 14-én ünnepeljék. Az angolok már 1446-ban ünnepelték ezt a napot. Valentin egyébként magyarul Bálintot jelent, ezért nálunk Bálint-napként is szokták emlegetni.

Magyarországon 1990-ben éledtek fel a nap megünneplésével kapcsolatos szokások és rendezvények. Régen szerelmi praktikákat, boszorkányságokat vetettek be e napon a fiatal lányok a kiszemelt fiúk megszerzésére vagy arra, hogy megőrizzék szerelmeiket.

Példának megemlítek néhányat:

- Olyan almát kell enni, amelyiknek kilenc magva

van. Azt a kilenc magot bele kell tenni egy óvatlan pillanatban a kiválasztott fiú zsebébe, akkor biztos, hogy bele fog szeretni a praktikát végző lányba.

- Meg kell gyújtani egy szál gyufát, megvárni, amíg elég, s amerre ekkor dőlni fog, abból az irányból fog jönni a szerelmes.

- Azokat a szerelmeseket a hiedelem szerint nem lehetett semmilyen módszerrel elválasztani egymástól, akiknek összekulcsolt kezét a két anya szenteltvízzel lemosta, a vizet pedig a fejükre öntötte. E pár ellen nem használt semmiféle szemverés, igézés vagy rontás.

Természsólyó napnak is tartják, ugyanis, ha ezen a napon hideg, száraz az idő, akkor jó lesz a termés.

Február 19. - Zsuzsanna napja Zsuzsannát házasságtöréssel vádolták (hamis vád alapján). Ehhez kapcsolódik a Zsuzsanna-játék (többszereplős), amikor is eljátsszák Zsuzsanna történetét.

A néphit szerint, ha ezen a napon megszólal a pacsirta, akkor közel a tavasz.

Február 24. - Mátyás napja

Ez a nap Mátyás apostol ünnepe. A középkorban a szenteket a rájuk jellemző tárgyakkal ábrázolták, hogy az írástudatlanok is rájuk ismerjenek. Mátyás apostolnak a bárd volt „jelképe”. A néphit szerint Mátyás megkönyörül az embereken, a bárdjával megtöri a jeget és elúzi a hideget.

Egyházi ünnepek:

február 2.: Urunk bemutatásának ünnepe

február 17.: Hamvazószerda

február 21.: Nagyböjt 1. vasárnapja

február 28.: Nagyböjt 2. vasárnapja

Jeles napok:

február 4.: Rákellenes világnap

február 11.: A betegek világnapja

február 25.: A kommunizmus áldozatainak emléknapja

Vízkeresztől hamvazószerdáig tart a farsangi időszak.

Kata

Nemzeti parkjaink: Körös-Maros Nemzeti Park

Hazánk 7. nemzeti parkját **északról a Körösök, délről a Maros, nyugatról a Tisza határolja**, e nemzeti park 13 rendkívül változatos mozaikból álló terület.

A Tisza és mellékfolyói által határolt területen a folyószabályozások előtti időben mind vizes (lápok, mocsarak, vizes rétek) mind szárazabb (szikes gyepek, erdős sztyeppek, löszpuszták) vidékek egyaránt előfordultak. A Körösök és a Maros holtágait puhafás ártéri erdők, mocsárfoltok, bokros-ligetes területek jellemezték. Majd a folyók szabályozása után az eddig igen változatos életterek leszűkültek. A Körösök hullámtérén a ligeterdők megmaradtak, ártéri kaszáló rétekkel, keményfás ligeterdőkkel, holtágakkal bővültek, amelyek télen sem fagytak be, így a vadrecék ezreinek, rétisasoknak, az emlősök közül pedig a fokozottan védett vidrának nyújtottak pihenő-, búvóhelyet. A Maros menti terület nagy részét, akárcsak a Körösök vidékét, szintén kemény- és puhafás erdő borítja, jellegzetes növénye a tavaszi csillagvirág. A hullámtereken és az ártéri erdőkben a fekete gólya, holló, szalakóta érezheti magát biztonságban. Puhatestűek közül a bánáti csiga, halfajok közül a bennszülött magyar bucó, homoki küllő gazdagítja az állatvilágot. Ha Szarvason kirándulsz, nézd meg az április 1-től október végéig nyitva tartó Körösvölgyi Látogatóközpontot, ahol a Dél-Tiszántúl természeti értékei kiállításon megismerkedhetsz a vidéki táj jellegzetességeivel, növény- és állatvilágával, de a természetvédelem aktuális problémáival is találkozhatasz. Ha elfáradtál a kiállításon, akkor járd végig a látogatóközpontoz tartozó 8 állomásból álló, 2 km hosszú, 1,5 óra alatt körbesétálható Anna-liget Tanösvényt, ahol többek között az ártéri gazdálkodásról, erdőszegély-gyepek élővilágáról, a ház körüli természetvédelemről tudhatsz meg hasznos információkat. *Tudtad, hogy a tanösvény az egykori Csáky-Bolza kastélyparkban alakították ki, amely komoly kultúrtörténeti értékkel bír?*

A nemzeti park legészakibb részterületén a Hortobágy és a Berettyó védett vidékén, Dévaványa és Ecsegfalva között helyezkedik el a Réhelyi Látogatóközpont, ahol a Nagy-Sárrétre jellemző természeti értékeket – különös tekintettel a madárvilágra – nézheted meg. *Tudtad, hogy itt található hazánk legnagyobb tűzokállománya, ezért ennek megóvása érdekében Tűzokvédelmi Állomást hoztak létre?* Ha részletesebben meg szeretnéd ismerni a tájat, akkor járd végig a látogatóközpontból induló 1,5 km-es, 1 óra alatt bejárható Réhelyi Tanösvényt, ahol részletes információt kaphatsz a szikes pusztá jellegzetességeiről és a tűzok élőhelyéről, továbbá megfigyelheted az ősi magyar háziállatokat, mangalicát, rackajuhot, szürke-marhát, lovat és tűzoklesre is mehetsz, ahol megfigyelheted természetes élőhelyén. A nemzeti park egyik legértékesebb részterülete a Kis-Sárrét, ahol az egykori vadzizek helyén halastórendszert építettek ki, így e táj szintén hangos godák, cankók, vándorsólymok, nyári ludak, nagy kócsagok dalaitól. Látogassátok meg a Bihari Madárvártát, amely Biharugra település határában létesült. *Itt háborítatlan természeti környezetben terepi megfigyelésen is részt vehetsz, biztosan fejtetetlen élményben lesz részed.*

Hasznos oldalak:

http://www.kmnp.hu/hu_index.htm

<http://www.wenckheim.hu/szabadkigyos.htm>

<http://www.szarvasinfo.hu>

http://kmnp.nemzetipark.gov.hu/index.php?pg=menu_800

<http://www.pepikert.hu/index.phtml?pid=jatek>

Vajon melyik mesehőst jellemzik az eszperente nyelven írt mondatok?

1. Egy telhetetlen, kerekded, cseppet sem eszes medve. Fecseg s eszeget reggel-este.

.....

2. Teste hengeres, esetlen. Kedvence egy lepke. Nem gyenge: ereje rettenetes, de nem embereknek engedelmés.

.....

3. Teste fekete. Zsebeket szeretne, mert ezekbe ezer meg ezer encsembencsemet tehetne.

.....

4. Rengeteget mereng, ellenben nem nevet egyszer sem. Kedve fekete, mert elveszett egyetlen szerve, mellyel szemtelen legyeket hessegetne.

.....

Az januári fejtörő megfejtése:
disznótor

Írta és összeállította:
Hajni

Ügyeskedj!

Kösd a bohóchoz a ruhadarabjait!

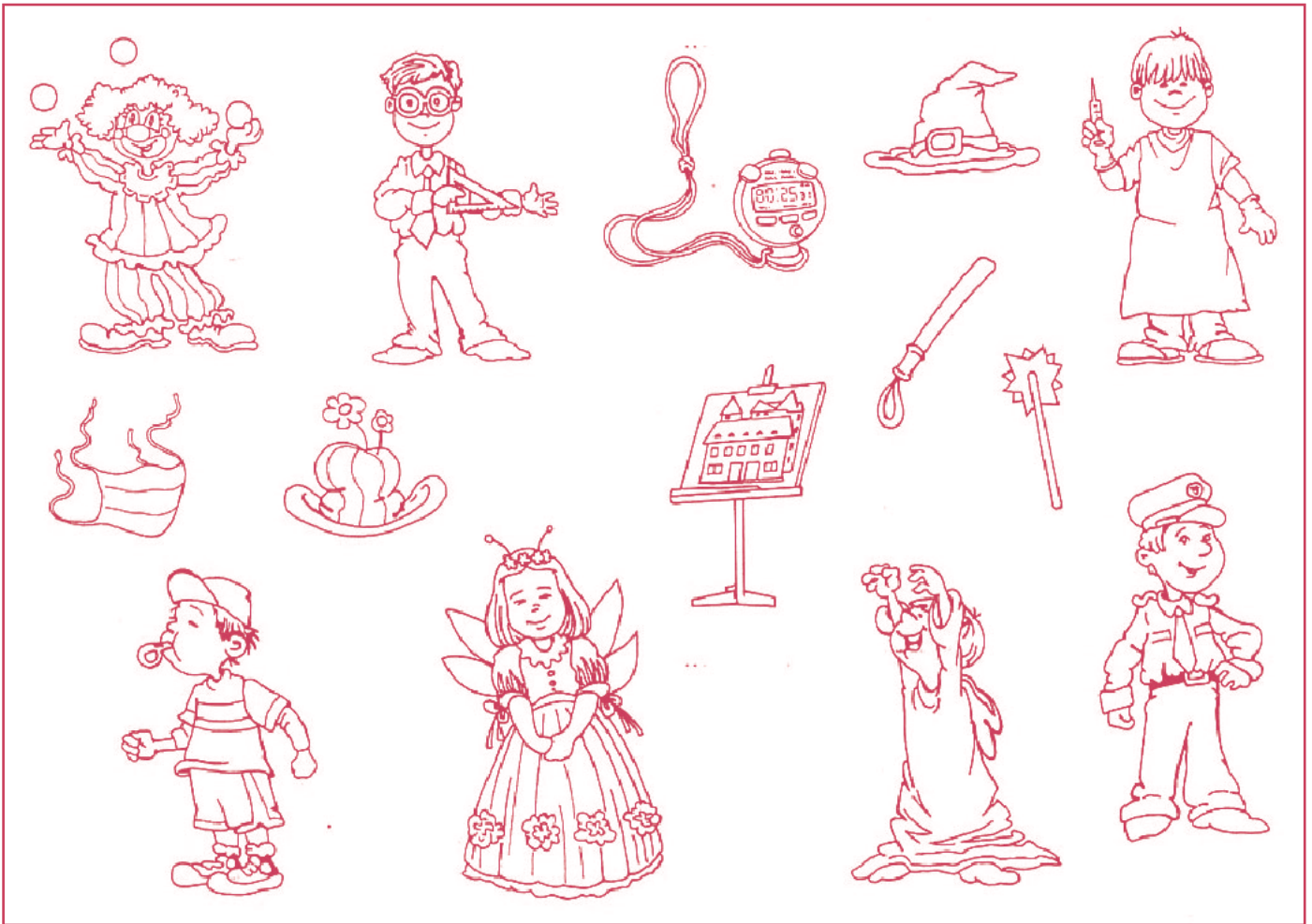

Kösd oda a hóemberhez a fejfedőjét!

Kösd össze a jelmezeket a hozzájuk tartozó tárgyakkal!

Kösd össze a pontokat. Ki is színezheted a képet!

Erdei farsang

Verőfényes, de hideg napra ébredtek az erdő lakói. A madárcák

Az enivalóról közösen gondoskodtak: mindenki hozott valamit a rak-tárkészletből. A mókus néhány szem makkot és mogyorót, a süni szép piros almát, a pocok egy pofazacskónyi búzát hozott a báli asztalra.

Hajnal felé Bagoly Berci, az erdő bölcse figyelmeztető huhogással véget vetett a mulatságnak:
- Vége a bálnak! Vége a vigadozásnak! Csináljunk rendet magunk után!

Az állatok alig akarták abbahagyni a táncot. Hatalmas jókedvükben még a hidegről is megfeledkeztek. No, persze az is igaz, hogy aki mozog, nem fázik.

Bagoly Berci unszolására aztán szépen összeszedték a szemetet, rendet csináltak, majd ki-ki hazatért otthonába.

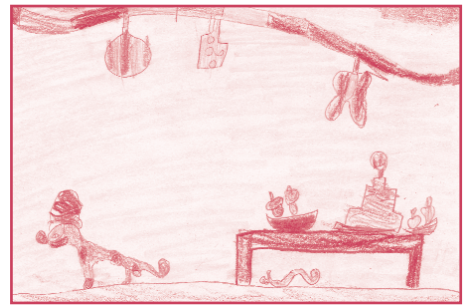
- Jövőre megismételjük ezt a vidám bulit! - köszöntek el egymástól.

vacogva kuporogtak az ágakon. Sunyi Sanyi büszkén húzta ki magát szép, vastag bundájában, és így szólt:
- Barátaim! Itt a farsang ideje!
Harkály Hugó ki is tűzte a plakátot az erdei hirdetőfára, miszerint:
**ESTE ZENÉS-TÁNCOS FARSANGI BÁLT RENDEZÜNK!
BELÉPÉS CSAK JELMEZBEN!**

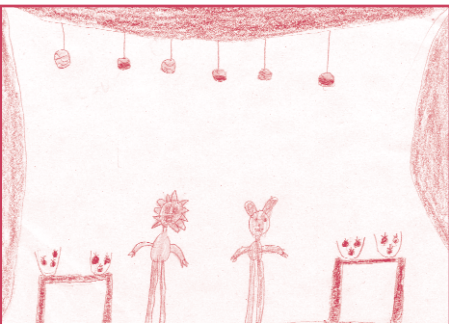
Erre az izgalmas hírre megelevenedett az erdő. Sürögtek-forogtak, szabtak-varrtak a lakók, és estére el is készültek a csodálatos jelmezek. A mókus nyuszinak, a róka kutyának öltözött, de volt cica, bohóc, malac és orosz-lán is. Olyan jól sikerültek az álarcok, hogy senki sem ismert rá a másokra. A jelmezes felvonulás után a tücsökzenekar reggelig húzta a talpalávalót.

Kalmár Réka, 7 éves

Pataki Sári, 7 éves

Dékány Fanni, 7 éves

Hauser Balázs, 7 éves

Szepesi Attila: A bohóc

Vidám legény a bohóc,
piros haja csupa kóc,
idelép, odalép,
a zubbonya búzakék.

Lengő inge pepita,
lobog rajta pántlika.
Viháncol, nótázik,
karikákkal mókázik.

Csupa fintor, csupa folt,
csupa masli, csupa gomb,
csupa csengő, csupa szín,
csupa csuda karmazsin.

Zelk Zoltán: Kóc, kóc

Kóc, kóc, csupa kóc,
Szemöldöke, haja kóc.
Hát még az a kisse-kusza,
Földig érő nagy bajusza,
Az is csupa kóc!

Ág, ág, görbe ág,
Görbe ágból görbe láb,
El ne törd a derekát,
Az se egyéb, csak egy ág,
Az is görbe ág!

Ez meg a feje,
Törött bögre teteje,
Nem is bögre, semmise,
Vagy talán még ennyi se,
Ennyi a feje!

Volt, volt, ember volt,
Se nem élő, se nem holt
Nem a ruha, csak a folt,
Napsütésben telihold,
Talán sose volt!

Tudod-e

Ne feledjétek, búvárkodjatok ti is! Ha különleges adatra bukkantok, írjátok meg a szerkesztőség címére, és az újságba is bekerülhet majd. Várom ötleteiteket!

Szerencsére az idei tél sok havat hozott, melynek bizonyára nagyon örültetek. Tudtatok sok hóembert építeni, hógolyózni, síelni és szánkózni is.

Hallottátok-e, hogy van olyan állat, amelyik szintén nagyon szeret szánkózni?

Ez az állat a **vidra**, melyről néhány érdekességet tudhattok meg, ha elolvassátok az alábbi cikket.

A vidra bájos, kedves állat: sajnos csak ritkán lehet látni a természetben, mert szinte kizárólag éjszakai életet él. Mesteri úszó, nála jobban csak a fókák úsznak. Elterjedési területe egész Európa, Ázsia és Arábia. A környezetszennyezés és a vadászat következtében Európa nagy területein kipusztult. Magyarországon a fokozottan védett állatok közé tartozik.

A vidra búvóhelye víz alatti barlangban található, melynek bejárata lehetőleg a víz alatt van s csak egy szellőzőnyílás található a víz fölött. Kitűnő búvár, több mint 5 percig tud a víz alatt maradni.

Tápláléka főleg halakból áll. A folyókban a vidra árral szemben úszik, így a halakat legtöbbször hátulról, a farkuknál vagy a hasuknál kapja el.

Kevés állat olyan játékos, mint ő. Megfigyeltek vidrákat, amelyek kis köveket dobáltak a vízbe, utánuk ugorva lemerültek és közvetlenül a folyófenék előtt kapták el a követ. Nemcsak a kölykök, hanem a felnőtt állatok is játszanak. Télen egész vidracsaládokat lehet látni, amint a vízparton „szánkóznak”. Jó magasra felmásznak a parton, aztán a hasukon csúsznak le a lejtőn. Órákat is eljátszanak a parton – csupán azért, mert jól érzik magukat.

Keresd meg a képen a „szánkózó” vidrákat!

Összeállította:
Zsuzsa

Színezd ki a rajzot!

Információk

LAJOS U.:

Kézműves foglalkozás: hétfőnként, 16.00-tól

Agyagozás (Zoli bácsival): szerdánként, 16.00-tól

Társas klub: péntekenként, 16.00-tól

Farsangi mulatság: február 12. (péntek) 16.00-tól

HUSZTI ÚT:

Bababörze: február 13., 27. (szombat) 11.00-tól

Kártya- és társas klub: február 4., 18. (csütörtök) 16.00-tól

Tini klub: február 6., 20. (szombat) 14.00-tól

Farsangi mulatság: február 26. (péntek) 16.00-tól

KERÉK U.:

Kézműves foglalkozás: szerdánként, 16.00-tól

Társas klub: vasárnaponként, 16.00-tól

Bababörze: február 6., 27. (szombat) 11.00-tól

Farsangi mulatság: február 20. (szombat) 15.00-tól

Látogatás a Csillaghegyi Közösségi Házba: február 13. (szombat) egész nap

ZEMPLÉN U.:

Baba-mama klub: február 10. (szerda) 15.00-tól

Hordozókendő-kötéstanulás: február 16. (kedd) 10.00-tól

GYŰRŰ U.:

Énekes-mondókás foglalkozás: péntekenként, 10.30-tól

Kézműves foglalkozás: szerdánként, 16.00-tól

Kicsik farsangja: február 19. (péntek) 16.00-tól

Nagyok farsangja: február 26. (péntek) 16.00-tól

SILVANUS SÉTÁNY:

Kézműves foglalkozás: péntekenként, 16.00-tól

További programjainkról a helyszínen lehet érdeklődni!

SOLYMÁR UTCA:

Farsangi álarckészítés: február 3. (szerda) 16.00-tól

Farsangi mulatság: február 5. (péntek) 15.30-tól

Kézműves foglalkozás: február 16. (kedd) 16.00-tól

Énekes-mondókás foglalkozás: február 4., 11., 18., 24., 11.00-tól

Agyagozás: február 17. (szerda) 16.00-tól

A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

Kedves Gyerekek!

Farsang idején mindannyian szeretünk jelmezt húzni, álarcot ölteni. Ha kiszínezték és kivágjátok a fenti álarcot, ti is oroszlánvá válhattok, ha egy madzag segítségével felkötitek az arcotokra. Jó munkát kívánok!